

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 15 (2)

IZDAN 1 NOVEMBRA 1937.

PATENTNI SPIS BR. 13592

Pinterić Vladimir, Zagreb, Jugoslavija.

Postupak za litografiranje sa rasterom.

Prijava od 28 novembra 1936.

Važi od 1 juna 1937.

Danas su poznata uglavnom dva načina litografiranja i to onaj manuelnog prenašanja slike na kamen tačkanjem i drugi foto-kemijskim putem.

Kod moderne reprodukcije u bojama treba po prvom spomenutom postupku konture svake boje dotične slike prenijeti na kamen i fino, skoro mikroskopski istačkati gledajući pozorno original, da vjernost reprodukcije bude dobra. To istočkavanje, koje pretstavlja jedan filigranski rad, izvanredno je teško i naporno, te oduzima najviše vremena izrade litografije. Taj dugotrajni posao zahtjeva veliko fizičko i duševno naprezanje, ali su zato njegovi rezultati odlični i do danas nepostignuti čistim foto-kemijskim putem. Ovaj drugi postupak litografiranja se sastoji u tome, da se na kamenu ploču sa fotoosjetljivim slojem projicira jedan već gotovi raster i diapozitiv slike, koju treba litografirati, a onda se daljnjim postupkom dobiva nešto povišena rasterska slika, kakva je potrebna za daljnji litografski postupak. Kako kod manuelnog postupka treba za svaku boju istačkati drugu ploču, tako za ovaj postupak treba za svaku boju projicirati s rasterom drugi diapozitiv, koji je dobiven fotografiranjem kroz odgovarajući filter. Međutim, kako je iz fotografije u bojama poznato, danas se još ovim načinom ne mogu dobiti savršena izdvajanja svih nijansa, koje su potrebne za prvoklasne reprodukcije, pa je zato uvijek kod ovog postupka potreban naknadni popravak i dotjerivanje. Osim toga ovaj postupak zahtjeva kompletni foto-atelijerski uređaj, koji je skup, i jednako izvježbano stručno osoblje kao i kod ru-

čnog rada.

Predmet pronalaska je jedan novi postupak litografiranja pomoću rastera, koji se sastoji u tome, da se na poznati način na kamenu izradi potrebni raster fotokemijskim putem, a onda se na taj gotovi raster ucrtta kredom područje jedne boje reproducirane slike, ako je reprodukcija u bojama, i to dotjerava gledanjem na original. Time otpada mučni posao punktiranja, čime se rad skraćuje za više puta. Izrada je preciznija od one fotokemijskim putem, a dakako i od one manuelne, dok inače ne zahtjeva nikakve nove uređaje, niti se radnici moraju posebno za ovaj posao uvježbavati.

Izrada rastera na kamenu izvodi se ukratko na slijedeći način: Najprije se kamen prevuče bjelančevinom sa fotoosjetljivom kromovom soli, pa se na tu plohu projicira onda potrebni raster. Nakon eksponiranja prevuče se kamen bojom. Boju prime samo mjesta, koja su bila osvijetljena, dok se nepotrebna boja sa preostalih mjesta opere vodom, tako da na kamenu ostane čisti, jednoliki raster. Da ovaj raster bude upotrebljiv za litografske svrhe, treba prostor između pojedinih njegovih tačaka udubiti a to se radi na poznati način opetovanim izgrizanjem kemijskim putem. Proces izgrizanja i priredbe rastera na kamenu je dalje isti kao kod izrade rukom tačkanog rastera slike. Ukoliko se radi o reprodukciji u bojama, izradi se za svaku boju druga ploča sa jednolikim rasterom.

Ovako na poznati način izrađena ploča s rasterom sposobna je za postupak prema pronalasku. Taj se sastoji u

